

In the name of Allah, the compassionate, the merciful
به نام خداوند بخشنده مهربان

عنوان قراردادی	: قرآن. فارسی - عربی. برگزیده
عنوان و نام پدیدآور	: نسیم حیات (حفظ موضوعی قرآن کریم) / پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ، Qur'an. Persian - Arabic. Selection
مشخصات نشر	: دفتر تدوین متون آموزشی.
مشخصات ظاهری	: ق م: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۴۴۳ق. = ۱۴۰۱.
شابک	: ۳۴۲ص: ۱۹×۹/۵س.م.
وضعیت فهرست نویسی	: ۹۷۸-۶۲۲-۳۱۵-۱۱۱-۸
یادداشت	: فیبا
یادداشت	: چاپ دوم: ۱۴۰۱.
موضوع	: کتابنامه: ص. ۲۴۰ - ۲۴۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: قرآن -- حفظ -- راهنمای آموزشی
موضوع	: قرآن -- Study and teaching -- قرآن
شناسه افزوده	: قرآن. برگزیده‌ها -- ترجمه‌ها
شناسه افزوده	: قرآن. Selections -- Translations
شناسه افزوده	: پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ. دفتر تدوین متون آموزشی
شناسه افزوده	: جامعه المصطفی ﷺ العالمية. مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
رده بندی کنگره	: BP ۸ / ۸۰
رده بندی دیویی	: ۱۵۱۰۷ / ۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۹۰۲۲۰۴
مرجع تولید:	: پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ
این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است	

BA0538

نسیم حیات (حفظ موضوعی قرآن کریم)

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ / دفتر تدوین متون آموزشی

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: چاپخانه دیجیتال المصطفی ﷺ

مراکز پخش

◀ ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸   تلفن: ۳۷۸۳۶۱۳۴ ۲۵ ۹۸+

تلفکس: (داخلی ۱۰۵) / ۳۷۸۳۹۳۰۵ ۲۵ ۹۸+

◀ ایران، قم، بلوار محمد امین، سه‌راه سالاریه   تلفن: ۳۲۱۳۳۱۰۶ ۲۵ ۹۸+

📧 pub_almustafa

🌐 pub-almustafa.ir

✉ miup@pub.miu.ac.ir

باسپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثریاری رساندند.

● مدیر انتشارات: مصطفی نوبخت   ● مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری   ● ناظر چاپ: ایوب جمالی

همه حقوق برای ناشر محفوظ است

نسیم حیات

(حفظ موضوعی قرآن کریم)

پڑوہشگاہ بین المللی المصطفی ﷺ
دفتر تدوین متون آموزشی

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی، فرآوری اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پایبندی به دین و سنت در مدیریت همه‌جانبه کشورها بسیار چالش‌برانگیز می‌نماید. از این رو، مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و اندیشه‌های ناب و ژرف، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت بنیان‌گذاران این شجره طیبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی رحمته‌الله علیه و مقام معظم رهبری رحمته‌الله علیه می‌باشد.

جهانی‌شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی، اقتضا دارد که دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم، با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این فرایند، گاه در پرداختن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود و گاه در نگارش بحث‌های علمی، اما نه چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

بالتذگی مراکز آموزشی و پژوهشی، در گرو نظام منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و پژوهشی و به‌روز کردن آنها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه، نشاط علمی مراکز آموزشی و پژوهشی را در پی دارد.

«جامعه المصطفی رحمته‌الله علیه العالمیه» به‌عنوان بخشی از این مجموعه، که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیرایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون آموزشی و پژوهشی مناسب را سرلوحه تلاش خود قرار داده و تدوین و نشر متون در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفی رحمته‌الله علیه

فهرست موضوعات

مقدمه..... ۱۳

دوره کارشناسی / سال اول

۱- آیات اعتقادی ۱۵

دلیلی روشن بر توحید ۱۶

یگانگی خدا در ذات و صفات ۱۷

توحید در خالقیت..... ۱۸

پناه بردن به خدا هنگام قرائت قرآن ۱۹

پیامبران، بندگان برگزیده خدا..... ۲۰

صلوات خدا، ملائکه و مؤمنان بر پیامبر(ص)..... ۲۱

عصمت اهل بیت(ع)..... ۲۲

قیامت قطعی است ۲۳

مرگ، سرنوشت همگان ۲۴

۲- آیات احکام ۲۵

آسان بودن دستورات دینی ۲۶

وجوب وضوء..... ۲۷

فلسفه نماز..... ۲۹

وجوب نماز..... ۳۰

تشویق به ازدواج ۳۱

وجوب امر به معروف و نهی از منکر..... ۳۲

وجوب وفا به پیمان ۳۳

حرمت ربا..... ۳۴

۳- آیات اخلاقی و تربیتی ۳۵

عبادت؛ هدف خلقت..... ۳۶

ارزش علم..... ۳۷

سرنوشت انسان به دست خود اوست ۳۸

وظیفه اجتماعی ۳۹

جایگاه متقین در بهشت ۴۰

مجاهدت، وسیله هدایت..... ۴۱

حق‌گویی ۴۲

توکل بر خدا؛ اطمینان بخش است..... ۴۳

- ۴۴ ..... احسان به والدین
- ۴۵ ..... پیروی از اهل بیت (ع)
- ۴۶ ..... تقوا؛ برترین توشه
- ۴۷ ..... مرگ بر دروغ‌گویان!
- ۴- آیات اجتماعی - سیاسی ۴۹
- ۵۰ ..... جامعه برتر در سایه ایمان و عمل صالح
- ۵۱ ..... عزت و ذلت به دست خداست
- ۵۳ ..... برادری ایمانی
- ۵۴ ..... نیازمندی انسان به خدا
- ۵۵ ..... پاداش قرض الحسنه
- ۵۶ ..... سرچشمه فساد، اعمال بد مردم
- ۵۷ ..... مسئولیت عمل
- ۵۸ ..... خوش‌گفتاری با دیگران
- ۵۹ ..... آرامش با یاد خدا
- ۶۰ ..... پرهیز از خودآرایی برای دیگران
- ۶۱ ..... شیطان؛ دشمن آشکار انسان
- ۵- آیات و سوره‌های منتخب ۶۳
- ۶۴ ..... سوره حمد
- ۶۷ ..... سوره توحید
- ۶۹ ..... سوره قدر
- ۷۱ ..... آیت الکرسی

دوره کارشناسی / سال دوم

- ۱- آیات اعتقادی ۷۹
- ۸۰ ..... فطرت انسان الهی است
- ۸۱ ..... معبودی جز او نیست
- ۸۲ ..... اسماء الهی
- ۸۳ ..... حیات واقعی از آن خدا است
- ۸۴ ..... قرآن، نسخه شفابخش
- ۸۵ ..... صراط مستقیم
- ۸۶ ..... تعلیم و تربیت از اهداف بعثت
- ۸۷ ..... اقامه قسط و عدل
- ۸۸ ..... اتمام حجت با فرستادن پیامبران
- ۸۹ ..... پیامبر (ص) الگوی زندگی

- ۹۰ ..... وعده الهی بر پیامبر (ص)
- ۹۱ ..... ۲- آیات احکام
- ۹۲ ..... نماز جمعه
- ۹۳ ..... وجوب روزه
- ۹۴ ..... زکات، عامل پاکی و تزکیه
- ۹۵ ..... مسئولیت پذیری نسبت به خانواده
- ۹۶ ..... وجوب امانت داری و وفای به عهد
- ۹۷ ..... حرمت قمار و شراب
- ۹۸ ..... شرایط ذبیحه
- ۹۹ ..... نهی از ربا
- ۱۰۱ ..... ۳- آیات اخلاقی و تربیتی
- ۱۰۲ ..... اخلاص
- ۱۰۳ ..... شکرگزاری
- ۱۰۴ ..... ذکر و یاد خدا
- ۱۰۵ ..... ویژگی های مؤمنان
- ۱۰۷ ..... پاداش متقین
- ۱۰۸ ..... دعا و اظهار نیاز به خداوند
- ۱۰۹ ..... دعا برای پدر و مادر و مؤمنان
- ۱۱۰ ..... عفو و گذشت
- ۱۱۱ ..... توبه پذیری خدا
- ۱۱۲ ..... مناجات یونس (ع)
- ۱۱۳ ..... آثار توکل بر خدا
- ۱۱۴ ..... آثار نیکی کردن
- ۱۱۵ ..... گذشت و کنترل خشم
- ۱۱۶ ..... تواضع و فروتنی
- ۱۱۷ ..... آثار نرم خوئی
- ۱۱۸ ..... غرور و تکبر
- ۱۱۹ ..... خداوند از اسرار آگاه است
- ۱۲۱ ..... ۴- آیات اجتماعی - سیاسی
- ۱۲۲ ..... اهتمام بر امور خانواده
- ۱۲۳ ..... انتخاب دوست و هم نشین
- ۱۲۴ ..... پرهیز از اسراف
- ۱۲۵ ..... اعتماد و تکیه بر خدا

- دعوت به خدا..... ۱۲۶
- مشارکت اجتماعی در کار خیر..... ۱۲۷
- پاداش انفاق..... ۱۲۸
- آثار استقامت در ایمان..... ۱۲۹
- شهیدان زنده‌اند..... ۱۳۰
- بهشت؛ پاداش تواضع و فروتنی..... ۱۳۱
- عبرت‌آموزی..... ۱۳۲
- نتیجه عمل هر کس به خودش برمی‌گردد..... ۱۳۳
- ۵- سوره‌های منتخب..... ۱۳۵**
- سوره نصر..... ۱۳۶
- سوره کافرون..... ۱۳۸
- سوره فلق..... ۱۴۰
- سوره ناس..... ۱۴۲
- سوره شمس..... ۱۴۴
- سوره زلزال..... ۱۴۷

دوره کارشناسی / سال سوم

- ۱- آیات اعتقادی..... ۱۴۹**
- نشانه‌های روشن برای خردمندان..... ۱۵۰
- صفات خداوند..... ۱۵۱
- مرگ و زندگی در دست اوست..... ۱۵۲
- تأمین‌کننده نیازها..... ۱۵۳
- گستره علم الهی..... ۱۵۴
- بی‌همانندی قرآن..... ۱۵۶
- چو قرآن بخوانند دیگر خموش!..... ۱۵۷
- میعاد موسی (ع)..... ۱۵۸
- بشارت عیسی (ع) به خاتم الانبیاء (ص)..... ۱۶۰
- داوری در اختلافات از وظایف پیامبران..... ۱۶۲
- مودت ذی القربی؛ پاداش رسالت..... ۱۶۳
- امامت، استمرار ولایت خدا و رسول (ص)..... ۱۶۴
- امامت امام علی (ع)..... ۱۶۵
- دشمنان خدا در دوزخ..... ۱۶۷
- روز پشیمانی ظالمان..... ۱۶۸
- ۲- آیات احکام..... ۱۶۹**

- بهره‌مندی از لذت‌های حلال ۱۷۰
- فوائد و آثار نماز ۱۷۱
- و جوب حج ۱۷۲
- امر به جهاد ۱۷۳
- کنترل چشم از حرام ۱۷۴
- اهمیت وصیت ۱۷۶
- گوشت‌های حرام ۱۷۸
- نجس بودن مشرکان ۱۸۰
- ۳- آیات اخلاقی و تربیتی ۱۸۱**
- ارزش انسان به تقواست ۱۸۲
- غفلت از خدا، عامل اضطراب و نگرانی ۱۸۳
- دعا ۱۸۴
- دل‌بستگی به دنیا ۱۸۵
- ناپایداری دنیا و جلوه‌های آن ۱۸۶
- آثار خدا ترسی ۱۸۸
- نفس اماره؛ دشمن انسان ۱۸۹
- بازتاب اعمال ۱۹۰
- آثار استغفار ۱۹۱
- الگوی دعائی حضرت نوح (ع) ۱۹۲
- ۴- آیات اجتماعی - سیاسی ۱۹۳**
- اعمال انسان؛ ریشه گرفتاری‌ها ۱۹۴
- فلسفه فرصت دادن به کفار ۱۹۵
- آداب معاشرت ۱۹۶
- پرهیز از بدگمانی ۱۹۸
- پرهیز از مجالس گناه ۱۹۹
- غیبت نکنید! ۲۰۰
- حجاب و حکمت آن ۲۰۱
- آرامش روح در سایه ایمان ۲۰۳
- خداوند، محبوب مؤمنان ۲۰۴
- فلسفه امتحان الهی ۲۰۶
- قطعی بودن آزمایش انسان‌ها ۲۰۷
- مصائب وسیله بیداری ۲۰۸
- مشورت ۲۰۹

- ۵- سوره‌های منتخب ۲۱۱
- سوره جمعه ۲۱۲
- سوره منافقون ۲۱۹
- سوره اعلیٰ ۲۲۵

دوره کارشناسی / سال چهارم

- ۱- آیات اعتقادی ۲۲۹
- خداوند ظلم نمی‌کند ۲۳۰
- مراحل آفرینش انسان ۲۳۱
- گواهان بر توحید ۲۳۳
- جواز توسل ۲۳۵
- راه‌های رستگاری ۲۳۶
- قرآن؛ سرچشمه بصیرت، هدایت و رحمت ۲۳۷
- قرآن؛ کتاب هدایت به راه استوار ۲۳۸
- مأموریت پیامبر اعظم (ص) ۲۳۹
- بعثت پیامبر؛ بزرگترین نعمت خداوند ۲۴۰
- انعطاف‌پذیری پیامبر (ص) ۲۴۱
- قرآن و اشاره به مصداق امام ۲۴۳
- مشرک آمرزیده نمی‌شود ۲۴۴
- جهنم؛ سرانجام مشرک ۲۴۵
- ۲- آیات احکام ۲۴۷
- اهمیت نماز ۲۴۸
- دوزخ، عاقبت بی‌نمازی ۲۴۹
- وجوب خمس و موارد مصرف آن ۲۵۰
- ترغیب بر جهاد ۲۵۲
- کسانی که ازدواج با آنها حرام است ۲۵۳
- وظائف زن در برابر نامحرم ۲۵۶
- ذبح شرعی ۲۵۸
- آثار و تبعات ربا ۲۵۹
- ۳- آیات اخلاقی و تربیتی ۲۶۱
- حیات طیبه؛ پاداش ایمان و عمل صالح ۲۶۲
- مراقبت و خودسازی ۲۶۳
- خدا دوستی ۲۶۴
- جایگاه عالمان پارسا ۲۶۶

۲۶۷	.....	انفاق؛ عامل افزایش روزی
۲۶۸	.....	پرهیز از اسراف
۲۶۹	.....	دستورات الهی؛ تابع مصالح عمومی
۲۷۱	.....	امتحانات الهی؛ زمینه رشد معنوی صابران
۲۷۳	.....	پرهیز از تمسخر و تحقیر دیگران
۲۷۵	.....	نهی از دشنام به مقدسات دیگران
۲۷۶	.....	دروغ؛ نشانه بی‌ایمانی
۲۷۷	.....	کیفر گمراه کنندگان
۲۷۹	.....	۴- آیات اجتماعی - سیاسی
۲۸۰	.....	مقام و منزلت انسان
۲۸۲	.....	نشانه‌های مؤمنان راستین
۲۸۴	.....	ویژگی یاران راستین پیامبر اعظم (ص)
۲۸۶	.....	اطاعت از خدا، رسول خدا (ص) و ائمه (ع)
۲۸۸	.....	مسئولیت اجتماعی در امانتداری و عدالت
۲۹۰	.....	هم‌بستگی و اتحاد
۲۹۲	.....	انفاق و صدقه
۲۹۳	.....	آبادی مساجد
۲۹۵	.....	لزوم بررسی اخبار
۲۹۶	.....	رویگردانی از جاهلان
۲۹۷	.....	خانواده کانون آرامش
۲۹۹	.....	بهروزی و محبت در خانواده
۳۰۰	.....	تکریم همسر
۳۰۲	.....	هجرت برای دین‌شناسی
۳۰۳	.....	۵- سوره‌های منتخب
۳۰۴	.....	سوره یاسین
۳۲۰	.....	سوره الرحمن
۳۳۰	.....	سوره واقعه
۳۴۰	.....	کتابنامه

مقدمه

قرآن کریم کتاب هدایت، راهنمای به سوی نور، معجزه پیامبر اکرم (ص) و هدیه آسمانی است. قرائت و انس با آن و تدبیر در آن وسیله صفای وجود و ظرفیت یافتن قلب انسانی است؛ آرام‌بخش نفس، راهنمای فکر و توسعه عقل است. انسان را از تنهایی و حیرت می‌رهاند و به زندگی‌اش معنا می‌بخشد.

دانش‌پژوهان حوزه دین و طلاب و فضلاء حوزه‌های علمیه از ابتدای تحصیل باید برنامه‌ای روشن و نقشه راهی جامع نسبت به قرآن داشته باشند و همگام با تحصیل علم، قرائت صحیح، رعایت قواعد تجویدی، حفظ (حداقل) بخش‌هایی از آن و نیز دقت در تفسیر و فهم مفاهیم و تدبیر در قرآن را در برنامه روزانه خود قرار دهند.

برنامه «نسیم حیات» با هدف:

۱- حفظ موضوعی قرآن کریم، برای دوره «کارشناسی / سطح ۱»؛ (دانش‌پژوهان گرامی طی چهار سال تحصیل، حجم برابر با حدود دو جزء از آیات قرآن را در موضوعات مختلف عقاید، احکام، اخلاق و مسائل اجتماعی - سیاسی حفظ می‌کنند)

۲- رساندن طلاب و دانش‌پژوهان به تراز قابل قبولی از سواد قرآنی با عرضه حدود دو جزء از آیات موضوعی قرآن کریم؛

۳- آشناسازی دانش‌پژوهان با بخش قابل توجهی از واژگان و مفاهیم قرآنی از طریق ترجمه تحت اللفظی و شرح مختصری از تفسیر هر آیه؛

۴- سطح‌بندی و دسته‌بندی آیات و سوره‌های منتخب با ملاحظه سطح تحصیلی مخاطبان طی چهار سال.

ملاحظات:

- ابتدا باید قرائت آیات و سوره‌ها به صورت صحیح، روان و با رعایت کامل تجوید فرا گرفته شود.
  - با توجه به تکرار آیات منتخب در دروس مختلف دوره کارشناسی و سطح ۱ حوزه، نوع استفاده و استدلال به آیات در دروس تخصصی مورد دقت ویژه قرار می‌گیرد.
  - اساتید محترم ادبیات می‌توانند برای تکلیف‌های مربوط به تجزیه و ترکیب، آیات ذکر شده در این مجموعه را محور قرار دهند.
  - به اساتید و مربیان محترم قرآنی توصیه می‌شود برای آموزش مؤثر این متن درسی، فراگیران را به اجرای روش فعال خودآموزی و ارائه آن در داخل کلاس راهنمایی نمایند.
- امید است این برنامه باعث شکوفایی و رونق هر چه بیشتر فرهنگ و تعالیم قرآنی در میان دانش‌پژوهان علوم دینی و جامعه اسلامی باشد.

به امید حشر با قرآن کریم

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دفتر تدوین متون درسی